

Učebné osnovy

Názov predmetu	Hudobná výchova			
Názov ŠVP	Primárne vzdelávanie - 1. stupeň základnej školy			
Názov ŠkVP	Škola pre život			
Stupeň vzdelania	Primárne vzdelanie			
Forma štúdia	Denná			
Vyučovací jazyk	Slovenský jazyk			
Časový rozsah výučby				
Ročník	1.	2.	3.	4.
Rozsah výučby ŠVP	1	1	1	1
Rozsah výučby ŠkVP	0	0	0	0
Spolu týždenne	1	1	1	1
SPOLU ročne	33	33	33	33

Charakteristika predmetu

Hudobná výchova je predmetom činnostným a zážitkovým, kde na báze hudobných hrových činností sa žiaci učia orientovať vo svete hudby, prebúda sa v nich záujem o hudbu, a postupne aj záujem o hlbšie vzdelanie z oblasti hudby a umenia.

V hudobnej výchove sa prirodzene a plynule nadväzuje na posilňovanie vrodených a prirodzených predpokladov detí a ich sklonov k hravosti, spontánnosti, na ich schopnosť celostného vnímania obrazov a modelov okolitého sveta.

Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-výchovného procesu.

Hudobné činnosti predstavujú najrozmanitejšie formy styku žiaka s hudbou, dávajú žiakom možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Tvoria základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov.

Hudba má byť pre žiakov súčasne hrou a predmetom detského experimentovania, zdrojom objaviteľských prístupov k hudobnému poznávaniu, a to s realizovaním komplexne chápaných hudobných činností, so zámerom všestranne zapojiť žiakov do hudobno-vzdelávacieho procesu. Napomáha rozvíjať citový svet žiakov v otvorenej atmosfére radosti a lásky. Jednotlivé piesne svojou tematickou rôznorodosťou vytvárajú predpoklady na vytvorenie vzťahov s inými vyuč. Predmetmi. Vyučovanie sa realizuje v triede. Používané formy práce: skupinové, projektové, diferencované a frontálne vyučovanie, návšteva hudobných podujatí.

Prostredníctvom hudobných aktivít postupne získavajú žiaci elementárne základy hudobných vedomostí, hudobného jazyka, výrazových prostriedkov, estetického vedomia a postojov, učiť sa s nimi tvorivo pracovať a využívať ich ako prostriedok komunikačný a spôsob seberealizácie.

Učivo nie je rozdelené tematických celkov.

Základný prostriedok na rozvíjanie všeobecných a hudobných schopností žiakov tvoria hudobné činnosti:

- Hlasová činnosť
- Inštrumentálna činnosť
- Percepčné činnosti – aktívne počúvanie
- Hudobno – pohybové činnosti
- Hudobno – dramatické činnosti

- Hudobno – vizuálne činnosti

Hudobné činnosti predstavujú rôzne formy styku žiaka s hudbou, dávajú možnosť spájať hudbu so slovom, pohybom, hrou na detských hudobných nástrojoch. Nemôžu byť izolované, ale majú sa vzájomne dopĺňať a podporovať.

Hodnotenie

Predmet je hodnotený klasifikáciou v zmysle platných metodických pokynov.

Charakter hudobnej výchovy vyžaduje hodnotiť postoj žiaka k hudbe, jeho formujúce sa názory na svet, ktorý ho obklopuje, jeho estetické úsudky, snahu vzdelávať sa v hudbe a zlepšovať svoje hudobné prejavy. Pri hodnotení neklásť hlavný dôraz na spevácke výkony, ale záujem o predmet.

Posudzovať sa budú nasledovné kritéria:

- záujem o hudobné činnosti a o hudobné umenie v rámci vzdelávacích úloh,
- schopnosť spolupracovať pri kolektívnych hudobných prejavoch,
- schopnosť posúdiť svoj výkon (hudobné prejavy a vedomosti) a výkon spolužiakov,
- aktivita a prístup k hudobným činnostiam a k poznávaniu umenia,
- využitie speváckych, intonačných a sluchových zručností a návykov,
- tvorba jednoduchých rytmických sprievodov k piesňam na detských hudobných nástrojoch a hrou na telo.

Učebné osnovy sú totožné s obsahovým a výkonovým štandardom pre predmet hudobná výchova, schváleného ako súčasť Štátneho vzdelávacieho programu pre základné školy č. 2015-5129/1758:1-10A0.

Hudobná výchova v 1. ročníku

Hlasová činnosť

- vokálne činnosti v rámci rozsahu d1-h1,
- rytmizovanie reči: detské ľudové a autorské piesne, popevky, riekanky, rečňovanky, dialogické hry,
- hlasové a dychové cvičenia, hry s dychom a hlasom
- 2/4 a 3/4 takt,
- osminové a štvrté rytmické hodnoty,
- pomocné rytmické prostriedky (rytmické slabiky ta, ti-ti a ich kombinácie, ručné znaky na vyjadrenie rytmu)
- pomocné intonačné prostriedky: ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov,
- relatívna solmizácia, fonogestika

Inštrumentálne činnosti

- správne použitie Orffových nástrojov (paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá, xylofón, zvonkohra, metalofón);
- hra na tele, hra na objektoch, hra na zvukových hračkách a ďalších elementárnych nástrojoch
- 2/4 a 3/4 takt,

- osminové a štvrt'ové rytmické hodnoty
- modely 5.-3. a 5.-6.-5.-3. (so-mi, so-la-so-mi)
- ostinátne rytmicko -melodické sprievody
- rytmická a melodická improvizácia
-

Percepčné činnosti – aktívne počúvanie

- zvuky okolia, objektov, vlastného tela;
- skladby slovenských a svetových skladateľov;
- piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky;
- vlastný hudobný prejav žiaka, hudobný prejav triedy (skupiny)
- zvuk, tón: výška, sila, dĺžka, farba, tempo, metrum, dynamika, hry so zvukom;
- kontrasty: nízky – vysoký hlasný – tichý dlhý – krátky, rýchly – pomalý,
- metaforické vyjadrenie farby tónu: lesklý - temný, chladný – teplý, kovový – drevitý a pod.
- spev, sólo, zbor,
- hra na sólovom hudobnom nástroji,
- hra orchestra,
- husle, klavír
- rytmické modely ta, ti-ti a kombinácie,
- melodické modely so-mi, la-som

Hudobno – pohybové činnosti

- hudobno–pohybové hry so spevom,
- tanečná chôdza, tanečný beh, pochod,
- prísunový krok dopredu, dozadu a do strán,
- pohyb, gesto, mimika, tleskanie, plieskanie, dupanie
- pomocný prostriedok percepčných činností (počúvanie hudby)

Hudobno – dramatické činnosti

- príbehy, rozprávky, básne; integrácia s predmetom slovenský jazyk a literatúra

Hudobno – vizuálne činnosti

- grafická notácia; grafická partitúra; integrácia s výtvarnou výchovou

Hudobná výchova v 2. ročníku

Hlasové činnosti

- vokálne činnosti v rámci rozsahu c1-c2,
- detské piesne, ľudové piesne, regionálne ľudové piesne, autorské piesne,
- popevky, riekanky,
- vokálne dialogické hry,
- dychové a hlasové cvičenia,
- taktovacie gestá 2/4 a 3/4 taktu,
- gestá na zmeny tempa a dynamiky,
- rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, pól'ová, pomlčky,
- bodka za štvrt'ovou notou,
- pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“,
- pauza“, sa, tai-ti,
- ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov,
- relatívna solmizácia,
- fonogestika, ručné znaky na vyjadrenie rytmu

Inštrumentálne činnosti

- Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón),
- hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny
- rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, pól'ová, pomlčky,
- bodka za štvrt'ovou notou,
- pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“,
- „pauza“, tai-ti so-mi, so-la-so-mi, so-mi-do,
- durový kvintakord inštrumentálny sprievod – jedným tónom, dvoma tónmi toniky a dominanty,
- jednoduché ostináto
- predohra, medzihra a dohra
- improvizácia
- gestá učiteľa

Percepčné činnosti – aktívne počúvanie

- aktívne počúvanie zvuky okolia, objektov, vlastného tela;
- skladby slovenských a svetových skladateľov;
- piesne, spev a interpretáciu učiteľa/ky;
- vlastný hudobný prejav,
- hudobný prejav triedy (skupiny),
- hry so zvukom
- výrazné zvukové kontrasty,
- pohyb kantilény, tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma, agogické zmeny
- jednohlas, dvojhlas, zbor
- hudobná forma, malá piesňová forma

Hudobno-pohybové činnosti

- pohybová improvizácia,
- pohybová interpretácia pohyby v priestore (chôdza, párovanie, poskoky, beh, cval, jednokročka, dvojkročka),
- pohyby na mieste (ohýbanie sa, vystieranie, výskok, drep, otočka, švihanie,
- hra na tele – tlieskanie, plieskanie, dupanie, lúskanie;
- orientácia v priestore (vpred, vzad, vpravo, vľavo, hore, dolu, v kruhu, v rade, v zástupe, jednotliv, v dvojiciach, v skupine)

Hudobno-dramatické činnosti

- nahrávky,
- piesne,
- príbehy, rozprávky,
- video,
- integrácia s rozličnými vyučovacími predmetmi
- materiál s dramatickým potenciálom: hudobno-pohybové hry, riekanky, básne, rozprávky, príbehy, piesne,
- inštrumentálne skladby, herecké etudy, krátke sekvencie, dialógy a scény

Hudobno-vizuálne činnosti

- notový zápis tónov c1-a1

Hudobná výchova v 3. ročníku

Hlasové činnosti

- vokálne činnosti v rámci rozsahu h-d2,
- detské piesne,
- ľudové piesne,
- regionálne ľudové piesne,
- autorské piesne,
- vokálne dialogické hry,
- dychové a hlasové cvičenia,
- hry s hlasom, zvukomalebné hlasové hry,
- deklamácia, rytmizácia reči,
- artikulácia – článkovanie reči ľubovoľné gestá znázorňujúce výšku i dĺžku tónov,
- relatívna solmizácia,
- fonogestika,
- ručné znaky na vyjadrenie rytmu taktovacie gestá 2/4,3/4/,4/4 taktu,
- gestá pre zmeny tempa a dynamiky,
- nástup a odsadenie
- rytmické modely
- melodické modely

Inštrumentálne činnosti

- Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón),
- hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje
- rytmické hodnoty štvrt'ová, osminová, polová, šestnástinová,
- pomlčky, bodka za štvrt'ovou notou,
- synkopy,
- pomocné rytmické prostriedky: ta, ti-ti, „nič“, „pau-za“, tai-ti, ti-tai, ti-ri-ti-ri
- melodické modely so-mi; la-so-mi; la-so-mi-do, príp. do'-la-so-mi-do
- inštrumentálny sprievod,
- ostináto,
- tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominanta),

- voľný zvukomalebný sprievod predohra, medzihra a dohra improvizácia
- dirigentské a individuálne gestá učiteľa

Percepčné činnosti

- aktívne počúvanie skladby slovenských a svetových skladateľov;
- piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky;
- vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny), hry so zvukom
- funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková melódia,
- tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, forma melódia stúpajúca, klesajúca;
- tempo pomalé, stredné, rýchle;
- rytmus – taktová schéma a rytmické modely, dynamika – piano, mezzoforte, forte, crescendo, decrescendo;
- forma – kontrastné časti nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje (husle, kontrabas, flauta, klavír, trúbka, bicie)
- komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby
- jednohlas, dvojhlas, zbor
- hudobná forma, malá a veľká piesňová forma

Hudobno-pohybové činnosti

- pohybová improvizácia, pohybová interpretácia gesto, mimika, improvizácia
- polkový krok, prísunové kroky, podupy, točenie v pároch, čapáše, valčík, mazurkový krok, valašský krok, tanec, ľudový tanec, moderný tanec

Hudobno-dramatické činnosti

- vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby),
- integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne),
- integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy),
- integrácia s inými predmetmi tvorivá dramatika

Hudobno-vizuálne činnosti

- grafická partitúra
- notový zápis tónov c1-c2

Hudobná výchova vo 4. ročníku

Hlasové činnosti

- vokálne činnosti v rámci rozsahu b-d2,
- detské piesne,
- ľudové piesne, regionálne ľudové piesne,
- autorské piesne,
- vokálne dialogické hry,
- dychové a hlasové cvičenia,
- hry s hlasom,
- zvukomalebné hlasové hry,
- deklamácia, rytmizácia reči,
- artikulácia – člankovanie reči
- kánon, burdón,
- ostinátny druhý hlas
- melodické modely napr. s-m; l-s-m; l-s-m-d; d'-l-s-m-d; m-r-d; s-f-mr-d; d'-t-l-s-f-m-r-d; a i
- taktovacie gestá 2/4,3/4,4/4 taktu,
- gestá pre zmeny tempa a dynamiky
- improvizácia a elementárna kompozícia

Inštrumentálne činnosti

- Orffove nástroje rytmické: paličky, drevený blok, rámový/ručný bubon, tamburína, triangel, spiežovce, činely, prstové činelky, zvonček, chrastidlá a melodické hudobné nástroje (xylofón, zvonkohra, metalofón),
- hra na tele, okolité objekty triedy, rozličné objekty, prírodniny
- samostatne zhotovené elementárne hudobné nástroje
- rytmické modely napr. tá; ti-ti; tá-ja; tá-ja-ja-ja; ti-ri-ti-ri; nič; es; pauza; veľ-ká pau-za; atď.
- melodicko-rytmické schémy, cvičenia, piesne
- inštrumentálny sprievod, burdón, ostináto, tóny 1. a 5. stupňa (tonika, dominanta), voľný zvukomalebný sprievod
- predohra, medzihra a dohra
- improvizácia dirigentské a individuálne gestá učiteľa dirigovanie – intuitívne výrazové pohyby, štandardizované taktovacie schémy (2/4;3/4;4/4)

Percepčné činnosti

- aktívne počúvanie skladby slovenských a svetových skladateľov;
- piesne, spev a interpretácia učiteľa/ky;
- vlastný hudobný prejav, hudobný prejav triedy (skupiny),
- hry so zvukom
- funkcie hudby: estetická, umelecká, spoločenská, zábavná, úžitková melódia,

- tempo, rytmus, zvuková farba, dynamika, harmónia, forma melódia stúpajúca, klesajúca;
- tempo pomalé, stredné, rýchle;
- rytmus – taktová schéma a rytmické modely,
- dynamika – piano, pianissimo, mezzo forte, forte, fortissimo, crescendo, decrescendo;
- akcent;
- harmónia durová, mólová,
- forma – kontrastné časti nástroje skupiny symfonického orchestra, niektoré konkrétne hudobné nástroje
- komorný orchester, symfonický orchester, orchester ľudových nástrojov, skupiny populárnej hudby
- pieseň, koncert, opera, muzikál, komorná hudba, hudba klasická, ľudová, tanečná, zábavná, populárna
- motív, veta (predvetie, závetie), opakovanie, kontrast

Hudobno-pohybové činnosti

- pohybová improvizácia,
- pohybová interpretácia
- gesto, mimika, improvizácia
- polkový krok, prísunové kroky, podup,
- točenie v pároch, čapáše,
- valčík, mazúrkový krok,
- valašský krok, tanec,
- ľudový tanec, moderný tanec

Hudobno-dramatické činnosti

- vizualizácia – integrácia s výtvarnou výchovou (kostýmy, rekvizity, kulisy, farby),
- integrácia so slovenským jazykom a literatúrou (rozprávky, príbehy, básne, scenár),
- integrácia s telesnou výchovou (základné pohybové schémy),
- integrácia s inými predmetmi
- tvorivá dramatika

Hudobno-vizuálne činnosti

- grafická partitúra